

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

ELS PARLARS VALENCIANS

de Vicent Beltran Calvo i
Carles Segura-Llopes
Editorial: PUV, Publicacions
de la Universitat de València
València, 2017 | Pàgines 395

No és el primer llibre que es publica sobre el tema ni tampoc serà l'últim, però cal destacar que és una monografia molt ben estructurada i exhaustiva sobre el valencià. Els autors han sistematitzat la informació més actual

que es té sobre el tema i l'han exposada amb un criteri rigorós, descriptiu i pedagògic, molt útil per a estudiants i lectors interessats.

El llibre consta de tres parts. En la primera situen l'origen i la història del valencià, analitzen especialment els casos de contactes fronterers entre el valencià, el castellà i l'aragonés i la pervivència d'anglicismes, gal·licismes i italianismes en algunes localitats. També estudien les característiques de la variant estàndard, tenint en compte tant les formes tradicionals com les innovacions. En la segona part descriuen les cinc grans àrees del valencià (el tortosí, el septentrional, el central, el meridional i l'alacantí). En la tercera, descriuen una àmplia gamma de qüestions fonètiques, observen els casos de morfosintaxi més característics del valencià, constaten la pervivència del lèxic privatiu d'uns determinats camps semàntics i determinen una llista de localismes. JP

LA SECESIÓN DE LOS RICOS

d'Antonio Ariño i Joan Romero
Editorial: Galaxia Gutenberg

La secesión de los ricos dels professors de la Universitat de València Antonio Ariño i Joan Romero arrenca amb un magnífic pròleg de Josep Ramoneda que contextualitza el contingut d'aquest volum: la secessió, la ruptura espacial i moral —així

és qualificada en la primera pàgina—sense precedents dels més rics respecte a la resta de la humanitat en l'entorn actual d'una globalització que s'ha aturat un cop assolits els seus veritables objectius: acabar amb qualsevol classe de submissió als poders polítics a través del buidament d'aquests i transformar després el planeta en un immens mercat sol de productes i mà d'obra degradada regit pels més que sospitosos valors de l'especulació financera.

Encara que davant la llei els rics segueixen sent ciutadans d'algun país, ho són només perquè de moment —només de moment— no poden deixar de ser-ho i, en tot cas, els interessos de la comunitat ni són els seus ni semblen interessar-los gens ni mica. La llei dels diners a gran escala mai s'ha casat bé amb el compromís, amb els principis ètico-morals i amb la màxima de la lleialtat. Pressió fiscal per a uns i evasió fiscal per a altres, fenòmens *offshore* de tota índole o austeritat i retallades darrere d'un creixement econòmic constant i per tant insostenible, semblen conceptes i paràmetres massa va-

Barcelona, 2016
Pàgines 378
Assaig

riables i importants per deixar-los en mans dels polítics. Per això han passat a ser controlats pels que mai es presenten a eleccions ni es sotmeten a control democràtic algun. La primera conseqüència d'aquest fenomen és la desafecció de la ciutadania cap als partits i sindicats tradicionals, que en gran part d'Europa estan cedint terreny a altres propostes tan poc innovadores com nostàlgiques i extremistes.

Els capítols d'aquest impagable estudi se centren en aspectes com el fins fa ben poc inimaginable creixement de la desigualtat a nivell mundial en general i europeu en particular, els constants moviments migratoris a gran escala, les perillosíssimes fractures socials originades per les polítiques d'austeritat a sigui com sigui que a Espanya es tradueixen en rècords d'atur, precarietat laboral, vulnerabilitat, desafecció i sagnants situacions de risc d'exclusió social. Els autors tanquen el seu estudi plantejant la possibilitat d'una alternativa europea a aquesta situació sense evitar preguntar-se pel grau de responsabilitat individual i col·lectiva que hem tingut en tot això, en la victòria per KO de l'anomenat neoliberalisme i del «capitalisme financer» acceptant-ho sense més, sense indagar sota de la seua més que dubtosa legitimitat democràtica per després queixar-nos de manera irada, quan no iracunda, davant els seus predictibles efectes. Era ja hora que algú digués tot el que en aquest sòlid i valent estudi s'exposa en negre sobre blanc. JMSR

VIAJE POR ESPAÑA. Experiencias personales de la Guerra Civil

d'Eleonora Tennant

Edició: Jonathan P. A. Sell
Editorial: Espuela de Plata
Valencia de la Concepción, 2017 | Pàgs. 176

Es tracta de la primera reedició, traduïda, del relat original (1936) del viatge de la senyora Tennant, el primer cas en què una britànica va observar les conseqüències de la guerra civil en el camp anomenat

nacional. A més d'això, el llibre compta amb una magnífica introducció del professor Jonathan Patrick Sell de la Universitat d'Alcalà, en la qual situa perfectament la biografia d'Eleanora Tennant (nascuda Fiaschi) i la seua aventura per Andalusia i Toledo al llarg d'una mesada, entre el 20 d'octubre i el 20 de novembre de 1936.

El món editorial britànic tenia necessitat de conèixer notícies de primera mà sobre el que s'esdevenia en aquella Espanya en guerra. Eleanora no era periodista ni escriptora, sinó una dona molt intrèpida, que es va desplaçar al sud d'Andalusia per a obtenir informació sobre la situació de les mines de Tharsis, propietat del seu riquíssim marit, i va aprofitar l'avinentesa per a explicar el que va veure amb la parcialitat pròpia de la seua ideologia conservadora. A més d'anotar les seues sensacions, l'autora explica com han evolucionat positivament els episodis militars dels nacionals, en contraposició amb les calamitats provocades pels republicans. JP

destacamos...

El testimonio íntimo de un descenso hacia la locura

El amor, como concepto universal, suele ser entendido como un sentimiento positivo, ansiado. Todos queremos sentirnos amados, pues ello supone una sensación de bienestar fuera de lo común. En el contexto filosófico, dicen, el amor es una virtud que representa todo el afecto, la bondad y la compasión del ser humano. Es, qué duda cabe, un sentimiento poderoso, pasional e íntimo. ¿De veras es así?

Existe una delgada línea que separa el amor del desamor, es algo que no podemos controlar, y cuando se produce esa fractura, todo se vuelve inconsolable, hasta el punto de poder conducirnos hacia la locura, quién sabe si transitoria y parcial o total. Esto de amar, de amarnos, sigue siendo un misterio, como lo demuestra la fragilidad real del ser humano ante ese rechazo o desilusión, ante ese cariño marchito, pausado o extirpado. La artista y escritora **Leonora Carrington** sufrió en sus propias car-

nes, en su alma, ese desengaño, aunque en su caso fue provocado por unas circunstancias extraordinarias, como fue el estallido de la II Guerra Mundial.

Años antes, en 1937, estando ella en su Inglaterra natal, en Londres, conocería a **Max Ernst**, artista de referencia dentro del movimiento dadá y del surrealismo. Fue una relación, la que mantuvieron ambos, fogosa y muy compleja, pues él era 27 años mayor y estaba casado, cosa que provocó la desaprobación del padre de Carrington como era lógico. A pesar de ello, la pareja se reencontró en París y pronto se fueron a vivir al poblado de Saint-Martin-d'Ardèche, en una casa de campo que adquirieron en 1938. Fueron momentos de júbilo y felicidad, qué duda cabe. Una felicidad, no obstante, con fecha de caducidad, al ser Ernst considerado enemigo del régimen de **Vichy** y encarcelado en un campo de concentración. Eso ocurriría en 1939, y ante tal situación, Leonora sufrió una desestabi-

lización psíquica. Ante la inexorable invasión nazi, se vio obligada a huir a España, vía Andorra, y por gestión de su padre, tras permanecer en Madrid un tiempo, fue internada en un hospital psiquiátrico de Santander.

En *Memorias de abajo* (**Alpha Decay**), Carrington narra, a modo de diario, ese internamiento trágico, y lo hace con un lenguaje que raya lo poético; un texto no exento de los delirios propios de una mente que en aquel entonces sufría, una mente convulsa que anhelaba un refugio que en ese sanatorio no iba a encontrar. Leonora comparte su sufrimiento, lo trasladó al papel para, de algún modo, deshacerse de ese horror que supuso la locura y también para intentar olvidar los terribles procedimientos de los que fue objeto.

Son páginas, estas, duras por su precisión y por la lucidez con la que describe sus estados de enajenación, aunque resulte paradójico esto que digo. Testimonio profundo y de una extraña belleza el que ofrece esta artista que guardó una marca indeleble a partir de entonces y que afectó de manera decisiva su obra posterior. ≡

Eric Gras

MEMORIAS DE ABAJO

de Leonora Carrington

Traducción: Francisco Torres Oliver
Editorial: Alpha Decay
Barcelona, 2017 | Páginas 88
Memorias